

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 11. 2018, č. j. 30 A 168/2018 – 17,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou dne 7. 11. 2018 u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal vydání předběžného opatření, jímž by soud nařídil žalované, aby se zdržela všech dehonestujících a diskriminačních výroků při výkonu své funkce, které snižují důstojnost žalobce; dále navrhoval přikázat žalované, aby ve lhůtě 15 dní od doručení rozsudku zjednala nápravu při vyřizování žádosti o informace ze dne 1. 6. 2018 a vydala rozhodnutí ve věci. Žalobce zároveň požádal o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení před krajským soudem.

[2] Usnesením krajského soudu ze dne 15. 11. 2018, č. j. 30 A 168/2018 – 17 (dále jen „napadené usnesení“), krajský soud rozhodl tak, že věc postoupil Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) jako soudu místně příslušnému.

[3] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhá jeho zrušení, neboť Věznice Kuřim (stěžovatelem označovaná jako žalovaná) je správní jednotkou, jež dle § 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky (dále jen „zákon o vězeňské službě“), činí za Vězeňskou službu České republiky právní úkony, mezi které patří správní trestání i řízení o trestných činech vězňených osob včetně postavení státního orgánu jako povinného subjektu ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Stěžovatel zároveň v kasační stížnosti požádal o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, neboť je osobou se zdravotním postižením.

[4] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[5] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, dospěl k závěru, že „stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích.“ V projednávaném případě nebylo kasační stížností napadeným usnesením rozhodováno o věci samé, a proto stěžovateli nevzniká povinnost soudní poplatek zaplatit.

[6] Výše uvedené závěry učiněné ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát v uvedeném usnesení i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. „Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Stěžovatel tedy nemusí být v tomto řízení zastoupen advokátem. Přestože ovšem zastoupení není v předmětné věci obligatorní, stěžovatel o ustanovení zástupce požádal, pročť Nejvyšší správní soud musel o tomto návrhu rozhodnout. Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. se pro rozhodnutí o ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní splnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud neshledal především splnění druhé nutné podmínky pro ustanovení zástupce, tedy jeho nezbytnost k ochraně práv stěžovatele. Kasační stížnost má požadované základní náležitosti, je zřejmé, čeho se jí stěžovatel domáhá; přitom v předmětné věci se jedná o posouzení nikterak komplikované otázky, o které soud může rozhodnout na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh na ustanovení zástupce výrokiem I. zamítl (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 As 79/2018 – 11, či ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 - 38).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. „nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany“. Podle § 7 odst. 6 s. ř. s. „není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému“.

[9] Dle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), jsou „povinnými subjekty, které mají podle

pokračování

toboto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce“.

[10] Podle § 1 odst. 3 zákona o vězeňské službě je „vězeňská služba správním úřadem a účetní jednotkou“. Ustanovení § 1 odst. 4 téhož zákona pak stanoví, že organizačními jednotkami Vězeňské služby jsou „generální ředitelství, vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie Vězeňské služby. Generální ředitelství zabezpečuje plnění společných úkolů ostatních organizačních jednotek, které metodicky řídí a kontroluje. V čele vazebních věznic, věznic, ústavů pro výkon zabezpečovací detence, Středního odborného učiliště a Akademie Vězeňské služby jsou ředitelé, které jmenuje a odvolává generální ředitel“. Podle § 4 tohoto zákona „právní úkony jménem státu činí za Vězeňskou službu generální ředitel. Ředitelé vazebních věznic, věznic a dalších organizačních jednotek Vězeňské služby jsou oprávněni jednat a činit právní úkony za Vězeňskou službu ve všech věcech, kromě těch, které podle tohoto zákona nebo rozhodnutí ministra nebo generálního ředitele patří do jejich pravomoci“.

[11] Již v rozsudku ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 – 14 (všechna v tomto rozsudku uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud konstatoval, že „vždy je třeba vycházet ze základního pravidla, že za „správní orgán“ lze považovat orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Organizační složka správního orgánu může být správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni pouze tehdy, svěří-li jí právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 As 8/2008 - 84). Pokud však zákon nevymezuje organizačním složkám správního orgánu s celostátní působností (vnitřním organizačním jednotkám) samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu rozhodujícího v prvním stupni podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se v takových případech bude řídit sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 As 15/2011 - 143, nebo také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. Nad 81/2012 - 71). O odložení stěžovatelských žádostí pro nezaplacení úbrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací rozhodl v zastoupení ředitele Věznice Rapotice vrchní rada plk. Mgr. František Melichar. S ohledem na výše uvedené však lze dovést, že v právě posuzovaném případě se stěžovatel domáhal poskytnutí informací po Vězeňské službě České republiky (dále jen „Vězeňská služba“) jakožto povinném subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Věznicím (resp. jejich ředitelům), které jsou ve smyslu § 1 odst. 4 zákona. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky (dále jen „zákon o vězeňské službě“), organizačními jednotkami Vězeňské služby, jakožto orgánu státní správy s celostátní působností, totiž žádný zákon nevymezuje v oblasti poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím samostatnou rozhodovací pravomoc. Nemají tedy v této oblasti postavení správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a nelze je tudíž pro účely určení místně příslušného soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. považovat za správní orgán, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni“. Vězeňskou službu České republiky jakožto povinný subjekt dle zákona o svobodném přístupu k informacím shodně považují též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2018, č. j. 3 As 81/2018 – 10 a 19. 12. 2018, č. j. 2 As 386/2018 - 12, či usnesení příslušného krajského soudu ze dne 17. 8. 2018, č. j. 62 A 120/2018 - 6, a ze dne 17. 8. 2018, č. j. 31 A 116/2018 – 6.

[12] Stěžovatel podanou žalobou brojí proti nečinnosti povinného subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, jímž je v projednávané věci Vězeňská služba České republiky jakožto správní orgán (úřad). Vězeňská služba České republiky sídlí v Praze, pročez místně příslušným krajským soudem k projednání stěžovatelské žaloby je Městský soud v Praze.

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal postup krajského soudu spočívající v postoupení věci městskému soudu za rozporný se zákonem, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

[14] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. ledna 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu